

„ხელოვნება“ № 7-8-9
1997 წ.

სამს კლუს სამი

(პიესა ორ მოქმედებად)

მოქმედი პირები:

1. ბაუკი (ბაკო) — წელს ქვემოთ მოწვევებილი	50 წლის ქალი
2. ჩეტი — ბაუკის ქალიშვილი	— 25 წლის
3. ჯოჯი — ბაუკის და	— 40 წლის
4. გვეძი — ბაუკის ქმარი	— 50 წლის
5. ღორე — ჩეტის საქმრო	— 30 წლის

I მოქმედება

(ბაუკის სახლი. სასტუმრო ოთახი, რომელიც კიდეც ორ სხვა ოთახში გადის. სიბნელე. ისმის ბაუკის და ჯოჯის ხმები).

ბაუკი. გადაწიე, ჯოჯი, ფარდა! ვერაფერს ვერ ვხედავ.

ჯოჯი. ახლავე, ბაკო, ნუ წერვიულობ! (ნელ-ნელა სწევს ფარდას და შუქიც შესაბამისად ნელ-ნელა მოდის)

ბაუკი. რატომ თენდება, ისიც არ ვიცი, უშენოდ გავგიჟდებოდი, ალბათ!

(ზის სპეციალურ ბორბლებიან სავარძელში ინვალიდებისათვის)

ჯოჯი. ჰო, კარგი, კარგი! ისეც დაიწყე!

ბაუკი. ოცდახუთი წელია, სახლიდან არ გავსულვარ! ამ სავარძელს შეეჩხარდე! გავსუქდი, უმოძრაობისგან ზორცები დამეკიდა, მთელი სხეული ლაქებით მაქვს დაფარული, ენერგია არ ვიცი სად წავიღო. არადა, გახსოვს, რა ხალისიანი და ლამაზი ვიყავი?

* ვერძელებით ახალაზრდა დრამატურგთა პიესების ბეჭდვას.

ჯოჯი. ყოველ დილას ერთი და იგივე!

ბაშკი. ჰოდა, სახლიც გაქვს და კარიც და ნულარ მოხვალ! ან შემოირბინე წელიწადში ერთხელ, როგორც ძველმა კარგმა ნაცნობმა.

ჯოჯი. მე და ვარ შენი!

ბაშკი. და! და! და? და, და, და! მერე, აუცილებელია, ყოველი დღე ჩემთან გაატარო და მხოლოდ დასაძინებლად წახვიდე შინ? რატომ, რატომ იქცევი ასე? რა დაგიშავე? იქნებ, ოდესმე რამე გაწყენინე და სამაგიეროს მიხდი! ჰო, სამაგიეროს მიხდი — შენი კეთილშობილებით?! არ მოგებურდა ჩემი მოვლა, ყურება და გაუთავებელი წუწუნი? არადა, ვახსოვს, რა ლამაზი ვიყავი?

ჯოჯი. ჰო, მახსოვს!.. შენს გვერდით ვერაინ მაძინევდა... ერთხელ, გვეძის ვუთხარი — მე ბაუკის ჩრდილი ვარ მხოლოდ-მეთქი. იცი, რა მიპასუხა? — მზე რომ არ იყოს, ჩრდილიც არ იქნებოდაო. მე 13 წლის ვიყავი, მაშინ...

ბაშკი. არა, არა! გვეძის მე არ ვამტყუნებ!.. უნდა წასულიყო, უნდა წასულიყო, უნდა წასულიყო! მაგრამ, ერთი სიტყვა მაინც ეთქვა, ერთი — თუნდაც... მშვიდობით!.. აფთიაქში მივიღივარო, ჰმ... მაგრამ, მაგრამ შეიძლება მეც ასევე მოვქცეულიყავი, ხო, აბა, რას ვიზამდი... არა, არა, არა! დავრჩებოდი, მოეფერებოდი, ვავამხნევებდი, მე-ყვა-რე-ბო-და!.. როგორ მომენატრა კაცის ხმა, ჩეტმი თქვა, მალე ჩემს საქმროს ვაგაცნობო. ერთი სული მაქვს, როდის შემოვა მამაკაცი ჩემს ოჯახში. მეყვარება, როგორც საკუთარი შვილი! ო, როგორ მეყვარება!.. შენი ქმარი როდის ჩამოდის, ჯოჯი?

ჯოჯი. ...ალბათ, ამ დღეებში!.. როგორც მისმა მეგობარმა შემატყობინა!

ბაშკი. ერთი შემახედა, როგორია! ამდენი წელია, ველოდები მის გაცნობას!.. ვიცი, რომ იშვიათად ჩამოდის, მაგრამ, მაინც თაქარაიანი და გაუზრდელი მგონია, თუმცა, შეიძლება შენს მოთხოვნებს სრულებით აკმაყოფილებს, არასდროს დაგიჩვივია...

ჯოჯი. ისევ ერთი და იგივე! ბაუკი, ხომ იცი, რომ კაპიტანია და სულ ზღვაშია...

ბაშკი. ჩიბუხს თუ ეწევა, როგორც ყველა კაპიტანი?

ჯოჯი. ჩიბუხს? სიგარეტიც კი არასდროს მოუწევია.

ბაშკი. როგორც ჩემი გვეძი... ვგრძნობ, ერთხელ კიდევ ვნახავ...

ჯოჯი. ნახავ? იქნებ, ცოცხალიც აღარ არის...

ბაშკი. დაზეთე სავარძლის ბორბლები! როცა ჭრიალებს, თავს მახსენებს ხოლმე... ჩემი ავადმყოფობა...

ჯოჯი. ახლავე, ჩემო კარგო, დაწყნარდი!

ბაშკი. მაშ, შენ ამბობ, რომ, შეიძლება, ცოცხალიც აღარ იყოს? აი, აქ, კეფასთან მესმის მისი სუნთქვა. როგორც კი ველარ ვიგრძნობ, ჩავთვლი, რომ... არა, არა!.. მომეცი წყალი, ჯოჯი!

(ჯოჯი აწვდის წყალს)

ახლა, კალთაში ჩამიდე თავი (ჩაჩოქილი თავს კალთაში უღებს)

ჩემი პატარა, საყვარელი დაიკო!.. ჩემი ერთგული და მოსიყვარულე... ყველაზე სათნო და კეთილი...

ჯოჯი (წამოიწევა). ნუ, ბაუკი, ნუ მეფერები ასე! თორემ ნახე, სულ მაკანკალებს... იცი, დედა მახსენდება, რომელიც მე არასოდეს მომფერებია... არც კეთილი ვარ და არც სათნო! ეს, ყველაფერი ჩვეულებრივია, უბრალოდ, ძალიან მიყვარხართ შენ და ჩემი...

ბაშკი. წუხელის, სიზმარში, ველოსიპედზე ვიჯექი. რაღაც ბილიკს მიეყვებოდი, რომელმაც სახლთან მომიყვანა... ველოსიპედის ბორბლები უცბად გაიწია გვერდებზე და ისევ ჩემს სავარძელში აღმოჩნდი. თვალი რომ გაეახილე,

ბაღში ვიჯექი. იქვე ჩეტის ბავშვობის კელოსიპედი იყო მიყუდებული...
 ზა, ძილში ჩამყვა... ისე სასიამოვნოდ გამოძევიდა... როდის გამოძივანე, არც
 გამივია.

ჯოჯი. არა, მე კვიან მოვედი, შენ უკვე ბაღში დამხვდი, საკვირველია,
 მაგრამ, ეტყობა, ჩეტიმ გავიყვანა სუფთა ჰაერზე და მერე თვითონ გაცუნცულ-
 და... რა ბედნიერია ჩეტი!..

ბაპკი. რა ქვია იმ ბიჭს? მგონი, ღორე?

ჯოჯი. ჰო, ღორე!

ბაპკი. უცნაური სახელია... არასოდეს გამივია!

ჯოჯი. არც არავინ ჰყოლია, საწყაღს!

ბაპკი. რა საშინელებაა მარტობაა! ეტყობა, იმიტომაც შეუყვარდა ასე
 ჩეტი?!

ჯოჯი. რატომ? ჩვენი ვოვონა ძალიან ლამაზია და საოცრად ჰგავს შენს
 ახალგაზრდობას...

ბაპკი. ჰო! ჩემი ახალგაზრდობა ჩემმა შვილმა წაიღო!.. როცა ვუყურებ,
 თითქოს მე, პატარა ბაკო, სარკეში ვიხედები და ყოველი დღის დაღამება მენა-
 ნება, ახლა კი, რისთვის თენდება, ისიც არ ვიცი...

ჯოჯი. გინდა, ბაღში გავიდე?

ბაპკი. არა! ჩემს ოთახში გამიყვანე! სურათები მინდა დავათვალიერო!

ჯოჯი. როგორც გინდა!

(გაყავს სავარძლით ოთახში, რომელიც მხოლოდ ფარდით გამოიყოფა
 სასტუმრო ოთახისგან)

(ჩეტი და ღორე. ღორე სურათებს უღებს)

ჩეტი. ადგილიც აღარ გაქვს სახლში, სად უნდა გააკრა?

ღორე. ახალ ბინას ვიყიდით!..

ჩეტი. ვიღაცას ფოტოგრაფის სახლი ეგონება.

ღორე. ჩემთან მარტო შენ დადიხარ!

ჩეტი. ბავშვობაშიც არ გყავდა მეგობრები?

ღორე. არა! ჩემთვის მხოლოდ ერთი ადამიანი არსებობდა. ჩემი მეზობელი
 ბიჭი. ტოლები ვიყავით. ძალიან ნაზი იყო და თეთრი. მხრებამდე მოზრდილი თმა
 ჰქონდა და წითელი, წითელი ტუჩები... სულ ცდილობდა, ჩემთან ეთამაშა. მე კი
 გაუუბოდი...

ჩეტი. რატომ? რატომ გაუბოდი, თუ გიყვარდა?

ღორე. მეშინოდა! ერთად თამაშის, ერთად ყოფნის... ახლოს რომ გამეცნო,
 იმის მეშინოდა...

ჩეტი. გეშინოდა?

ღორე. ჰო, იმიტომ რომ არ შემძულებოდა...

ჩეტი. უცნაური ბიჭი ხარ!

ღორე. უცნაური ჩესა იყო!

ჩეტი. ჩესა?

ღორე. ჰო, ასე ერქვა. ერთ დღეს მოვიდა და ღიმილით მითხრა, მე ხვალ
 მივდივარ და არ დამივიწყო. უცბად შიგნით გამაჟრიალა, გამაცია შიშისგან,
 რომ კვარავადი ერთადერთ ადამიანს, რომელსაც სიცოცხლეს მივცემდი... მერე
 მოვუხვიე... მე ძალიან მციოდა. ჩესა თბილი იყო და იცი, როგორი სუნი ასდი-
 ოდა? აი, გახსოვს, შენ რომ განუქე სუნამო, რომელიც ბოლოს ჩამოვასხი...

ჩეტი. ჰო, არანეულებრივი სუნი აქვს! მაგითმ დაარქვი „ჩესა“?

ღორე. იცი, ეს სუნი სულ მახსოვდა და უამრავი დრო დამჭირდა იმისთვის,
 რომ ხელოვნურად შემექმნა და ყველას ეგრძნო...

ჩეტი. მერე, მერე რა მოხდა?

ღორე. მერე დღეს ქუჩაში, მიწაყრილთან იპოვეს მკვლარი... გული გაუსკდა...

ჩეტი. გული გაუსკდა? რატომ? ასე პატარას...

ღორე. ჰო, არ ვიცი! საოცარი ბავშვი იყო. ყველაფერს განიცდიდა, ისე, უთქმელად. ყველასთვის უნდოდა ესიამოვნებინა და როცა ერთბაშად ვერ ახერხებდა, ჩუმად ტიროდა... ყველას ეცოდებოდა, ჩემს გარდა. მე კი — მიყვარდა! ჰმ, როგორ მიყვარდა!.. მერე გავიდა დრო უცბად, და მე, ისევე და ისევე ვცდილობდი შექმენა ის სუნი, რომელიც დამრჩა მისგან, როგორც მოვალეობა... სკვერში თავდახრილი მოვდიოდი, როცა რომელიღაც ყვაილის სუნმა გამაჩერა. წინ, სკამზე გოგონა იჯდა. მხრებზე დაყრილი თმა და ძალიან წითელი ტუჩები ჰქონდა. ჟურნალი ირიბად ედო და არ კითხულობდა... სუნი და გოგონა ერთმანეთში აირია... ორივე ერთად მოდიოდა ჩემთან... თავბრუ დამეხვა... ჩავიცუსქე გოგონას წინ და ვუთხარ:

— იცი, არ მინდა სასაცილოდ მოგეჩვენოს, მაგრამ მე შენ ბავშვობიდან ვეძებ...

ჩეტი. გოგონამ შემოგხედა ნაღვლიანი თვალებით, გავიღიმა და გითხრა:

— არ მინდა ჩემი ნათქვამიც სასაცილოდ მოგეჩვენოს, მაგრამ მეც ბავშვობიდან ველოდები!..

ღორე. მაშინ, წაეიდეთ შინ!

ჩეტი. შენთან ბნელოდა... (ქრება შუქი) სქელი ფარდები დღის შუქს ებრძოდნენ...

ღორე. მე ვთხოვე გოგონას:

— თუ ნებას დამრთავ, რამდენიმე სურათს გადაგიღებ?

(უღებს სურათებს)

ჩეტი. გოგონამ სივარეტი ამოიღო, მოუკიდა, დაახველა და თქვა:

— მე ხომ მოწვევაც არ ვიცი!..

ღორე. აბა, რად გინდა? თან რატომ დაგაქვს?

ჩეტი. ვშლი და ყვაილებს ვაკეთებ!

ღორე. შენ ლამაზი ხარ და წითელი ტუჩები გაქვს... გაიხდი?

ჩეტი. კი!..

(პაუზა... ისმის ფოტოაპარატის ჩხაკუნი)

ღორე. ეს რა არის? სისხლი?.. შენ რა, ავად იყავი?

ჩეტი. არა! (ნათდება. იცქევს).

ღორე. არ წახვიდე!

ჩეტი. დედა და დეიდა მელოდებიან!

ღორე. ძალიან გთხოვ!.. ვემუდარები!..

ჩეტი. მე ისევე მოვალ და სურათები მაჩვენე!

ღორე. ხომ არ მატყუებ?

ჩეტი. ტყუილი არ არსებობს!..

ღორე. ჩესა!..

ჩეტი. მე ჩეტი მქვია!.. — გითხრა გოგონამ და კარი გაიხურა. და, ამის შემდეგ, დღეს პირველად გეკითხება: რატომ არასდროს მოგიყოლია ჩესას შესახებ?

ღორე. ყველაფერს თავისი დრო აქვს, პატარა!

ჩეტი. დრო არ არის, გაიცნო დედაჩემი? ის ისეთი საყვარელია...

ღორე. როცა გაციებული ხარ, უფრო მომწონხარ. ლამაზი ხარ და ცხვირში ლაპარაკობ... მოდი, წაეიდეთ! ახალი სუნამოს ესენციას გაგასინჯებ, რომელ-

საც ერქმევა „სურდო“. წავიდეთ?

ჩეტი. წავიდეთ! (გადიან).

(ჯოჯის სახლი. მაგიდაზე სანთელი — ერთ მხარეს ანათებს. ჯოჯი და ქმარი. შემოდის ჯოჯი. ქმრის მხოლოდ სილუეტი ჩანს. იღუზია-იხეთი, თითქოს ქმრის ჩრდილს ელაპარაკება)

ქმარი. (პირს იპარსავს). დღეს ადრე დაბრუნდი!

(ჯოჯი კოცნის)

— ნელა, გამეჭრება!

ჯოჯი. მერე, ისე გაკოცებ და მოვირჩება.

ქმარი. როგორ არის ბაუკი?

ჯოჯი. როგორ იქნება? ჩვეულებრივ! როგორც ყოველთვის... ნუ ვილაპარაკებთ მასზე!..

ქმარი. ჩეტის რა იცი?

ჯოჯი. არც არაფერი ისეთი! ალბათ, მალე გათხოვდება. საშინლად ვნერვიულობ...

ქმარი. სურათი მომიტანე?.. სურათზე მაინც ვნახავ, როგორია!

ჯოჯი. იცი, გასაღები ბაუკის აქვს და როგორც კი ხელსაყრელი შემთხვევა ჩამივარდება, მაშინვე მოვიპარავ. აბა, რა ვუთხრა, რად მინდა-მეთქი?

ქმარი. რაზე გელაპარაკება?

ჯოჯი. სულ იხსენებს ერთსა და იმავეს: ბავშვობას, ქალიშვილობას... შოკოლადს გაგიკეთებ?

ქმარი. იხსენებს? ჰო, დავლევ! ჯანმრთელობა?..

ჯოჯი. სულ უუარესდება და უუარესდება! აღარაფერი დარჩა მზეთუნახავი ბაუკისგან... ან როგორ იცმევდა. ერთი ქალიშვილობის კაბა აქვს შენახული, უკიდია კედელზე და უყურებს მთელი დღე...

ქმარი. ხვალაც მიდიხარ?

ჯოჯი. ძალიან კარგად იცი! რატომ მეკითხები?!

ქმარი. დავიღალე, დავიღალე! ჰო, დავიღალე-მეთქი! ასეთ ცხოვრებას ერთად ვოფნას ეძახი შენ?

ჯოჯი. როგორ არ გესმის? მე არ შემიძლია, არ მივიდე! უფლება არ მაქვს, გესმის უფლება!

ქმარი. ვინ წაგართვა ეგ უფლება, ვინ?

ჯოჯი. საკუთარმა თავმა!

ქმარი. შენ უკვე ვერ გრძნობ, რომ ვეღარ სუნთქავ მათ გარეშე, შენი ცხოვრების უდიდესი ნაწილია ბაუკი და ჩეტი! მე რა ვქნა, მე, მე რა დავაშავე?..

ჯოჯი. (აწვდის ჭიქით შოკოლადს). აპა, დალიე!

ქმარი. ჰმ, რაც წამართვი, ყოველ საღამოს შოკოლადით მიბრუნებ?!

ჯოჯი. რა გინდა?! მითხარი, რა გინდა? შენ და არ გყავს და ამიტომ ეს ყველაფერი უცხოა შენთვის...

ქმარი. უცხო!.. ჰოდა, ამ დღეებში მეც წამოვალ... ძალიან მინდა მათი ნახვა!

ჯოჯი. სად, სად წამოხვალ? ხომ არ ვაგიჟდი? ჩეტი სახლში არ არის თითქმის, ბაუკის შეხედვაც არ შეიძლება. შეგეშინდება — სახეც და ტანიც საშინელ დღეში აქვს, საზოხლარი წამლის სუნი უდის, შვილიც კი ძლივს ეკარება. ჩემს გარდა ახლოს არაფერს მიდის და შენ გინდა, ისე ამოხდეს სული, რომ თვალებიც არაფერს დაუხუჭოს...

ქმარი. გაჩუმდი! გეყოფა! (მაგიდას ურტყამს ხელს. სანთელი ვარდება და ქრება. ისმის მუსიკა. იწყებენ ცეკვას)

ჯოჯი. მაპატიე, საყვარელო, ძალიან ვთხოვ! ეტყობა ნერვები აღბრუნდა ვარგა!.. დავიღალე, საშინლად დავიღალე, მაგრამ სხვანაირად არ შემძლია..!

ქმარი. გახსოვს, პირველად რომ გეცეკვე? მაშინ შენ 15 წლის იყავი...

ჯოჯი. მიკვირს, როგორ შემამჩნიე?!

ქმარი. სხვა არც არავინ იყო...

ჯოჯი. სამაგელო! მე კი ბავშვობიდან მიყვარდი, ცხრა წლიდან. ყველა დღის გათენება შენს გამო მიხაროდა, მშურდა ყველასი, ვისაც ელაპარაკებოდი, ეხუმრებოდი, ვერ ვიტანდი ვერავის, ვინც გიყვარდა... ძალიან დავიღალე! **(ჩერდება. ჩერდება მუსიკაც)**

ქმარი. მეც! იქნებ დავწვეთ?

ჯოჯი. შენ წადი! მე ვილოცებ და მალე მოვალ...

ქმარი. კარგი, როგორც ყოველთვის, კარგი... ჩვენს შორის შენი და დარბის კატასავით. რას იზამ? ყველაფერი მეორდება!..

(გადის. ჯოჯი ანთებს სანთელს. იჩოქებს ხატის წინ და ლოცულობს)

(ბაუკის სახლი. ბაუკი და ჩეტი. ჩეტი კითხულობს)

ბაუკი. რატომ არ მოდიხარ ახლოს, შვილო?

ჩეტი. იცი, აქ უკეთესი სინათლეა!

ბაუკი. ვიცი, ვიცი და მაინც გეკითხები!.. გეკითხები, იმიტომ რომ მითხრა, ერთხელ მაინც მითხრა, რომ გეზარება ჩემი დანახვა, ჩემი სუნი! გრცხვენია, რომ ასეთი დედა გყავს, ამაზრზენი! ამიტომაც არ მოგყავს ის ბიჭი, რომელსაც ასე ველოდები...

ჩეტი. არა, დედა! მე ვთხოვე და ის დღეს მოვა, მოვა აუცილებლად...

ბაუკი. გააგრძელე! გააგრძელე! გირჩევნია, მკვდარი ვიყო, დეიდაც მშვენიერად გავიწვევს ჩემს მაგივრობას! შენ ხომ აღმერთებ ჯოჯის, აღ-მერ-თებ!

ჩეტი. დედა, მე შენ მასზე არანაკლებ მიყვარხარ! უბრალოდ, ის ბავშვობაში მასეირნებდა, მივლიდა, დავყავდი ყველგან, აკეთებდა ყველაფერს, რისი გაკეთებაც შენ არ შეგეძლო...

ბაუკი. ჰო, რისი გაკეთებაც მე არ შემეძლო!.. მაგრამ ეს ხომ ჩემი ბრალი არ არის! არ არის! არ არ-ის!..

ჩეტი. შენ არც არავინ გადანაშაულებს, დედა! ეს შეიძლება ყველას დამართოდა – მეც, დეიდასაც...

ბაუკი. არა და არა! ეს მხოლოდ ჩემი ბედი იყო, იმიტომ რომ მე ყველაზე ბედნიერი ვიყავი, ყველაზე ბედნიერი ქალი სამყაროს გაჩენიდან... შენ იცი, რა ლამაზი ვიყავი?.. ჩამოიღე, ჩეტი, ის კაბა! ჩაიცვი და დამენახე! სულ ცოტა ხნით!.. ასე ჩემი ქალიშვილობა მახსენდება... ჩემი ქმარი, რომელმაც დამტოვა! იცი, რატომ? იმიტომ, რომ ნამდვილი მამაკაცი იყო და ნამდვილი მამაკაცი ხეობართან ვერ იცხოვრებს, გესმის? არ გაბედო პასუხის შემობრუნება!.. ჩაიცვი, დედა, ჩაიცვი! შენ ძალიან მგაეხარ მე!..

(ხსნის კაბას კედლიდან და ათვალიერებს)

ჩეტი. დედა, იცი, კაბა გახეულია რამდენიმე ადგილას...

ბაუკი. რაა? რას ამბობ?! როგორ გაბედეთ! როგორ?!

ჩეტი. ჰო! გახეულია კუფასთან, მხრებში და გვერდებში, თითქოს ვიღაცამ ჩაიცვა და არ ჩაეჭია... აი, ნახე!..

ბაუკი. რატომ, ღმერთო, რატომ?

ჩეტი. გუშინ რომ ჩამაკვი, ახალივით იყო... მეც და დეიდაც თვალისჩინივით უუფრთხილდებით მას...

(შემოდის ჯოჯი)

ჯოჯი. რა ხდება? რა ამბავია?!

ბაშკი. (ტირის). ჩემი კაბა! ჩემი ლამაზი კაბა დახია ვიღაცამ! ღმერთო!

ჯოჯი. მაჩვენეთ! ღმერთო, რა სიმბეჭეა! აქ არავინ არ ყოფილა ჩვენს გარდა. არა უშავს, ბაკო, დამშვიდდი! ახლავე ამოვკეცხავ და ნახავ, რომ ნაკერიც კი არ დაემჩნევა (ართმევს კაბას და იწყებს კეცხვას)

ბაშკი. ისევ შენ, ჩემო დაო! გიყვარდე, ჯოჯი, გიყვარდე! მე ისე მჭირდება ეს..! ჩეტი გათხოვდება... მე რე შეილება ეყოლება, შეილიშვილები... ბავშვი!.. ბავშვი!.. ბავშვს ნუ გააჩენ, ჩემო გოგონა! გესმის ჩემი?! ბავშვი არ იყოლიო, კარგი? კარგი, ჩეტი?!

ჩეტი. რას ამბობ, დედა! მე და დორეს ძალიან გვინდა შვილი... მე რომ არ გყოლოდი, კარგი იქნებოდა?

ბაშკი. შენ რომ არ მყოლოდი?.. შენ რომ არ მყოლოდი!.. მაშინ, მაშინ ყველაფერი სხვანაირად იქნებოდა!.. მაშინ...

ჯოჯი. ბაუკი, კმარა! კაბა მზად არის!

ბაშკი. ჰო, მართალი ხარ! აბა, მაჩვენე?! გმადლობთ, ჯოჯი! შეილო, გათხოვ, ჩაიცვი და დამენახე!

ჩეტი. ახლავე, დედა! (გადის თავის ოთახში)

ჯოჯი. ბაუკი! რამდენჯერ გაგაფრთხილე, გოგონას ასე არ ელაპარაკოთქო! ისედაც დაბნეულია, არ იცის, რატომ ეჩხუბები, რატომ ედავები ყოველ წერილმანზე, არასოდეს ტკბილ სიტყვას არ ეტყვი! რატომ ამწარებ ბავშვობიდან? ოთხი წლის იყო, პირველად — რატომ არ ვუყვარვარ დედისთვის — მკითხა. წავა, ბაკო, წავა და დავრჩებით მარტო — მე და შენ!..

ბაშკი. მე და შენ! აარა! მე და მთვარე! ნახე, უკვე გამოსულა... ბიჭი კი, ჯერაც არ მოსულა!..

ჯოჯი. მოვა!

ბაშკი. მოვა? კი, მაგრამ, მე თვითონ ახლახანს გავიგე, რომ უნდა მოსულიყო, შენ საიდან იცი, ვინ ვითხრა? ჰმ, რა თქმა უნდა, ჩეტიმ. ის ხომ ყველაფერს შენ გიყვება, მე კი თითქმის არაფერს...

ჯოჯი. არა! იცი, უბრალოდ, გუშინ საღამოს მასთან ვიყავი სტუმრად. სხვათაშორის, ძალიან მომეწონა!

ბაშკი. შენ იყავი დორესთან? კი, მაგრამ, რატომ? რა გინდოდა?

ჯოჯი. რა და, მინდოდა მენახა შენამდე. — იქნებ არც ღირდა, რომ აქ მოსულიყო!..

ბაშკი. შენ გადაწყვეტე ჩემი შვილის ცხოვრების მართვა! რატომ, რა უფლებით?

ჯოჯი. არა, ბაკო! მე მხოლოდ შენ გიფრთხილდები! მე ვიცი შენი ხასიათი, გემოვნება, შეხედულებები. ის მართლა კარგი ბიჭია, შავი და ლამაზი...

ბაშკი. ჰო! ჰო! მართალი ხარ, როგორც ყოველთვის, მართალი ხარ!..

(შემოდის ჩეტი)

ჯოჯი. ღმერთო, რა ლამაზი ხარ! ხედავ, ბაუკი, ნამდვილი მზეთუნახავია!..

ბაშკი. ახლოს მოიწი, შვილი!.. ეს... ეს ხომ... ეს ხომ მე ვარ., ჩემი თმა, სახე, კაბა... მოძრაობა... ჩემი ახალგაზრდობა, სიღამაზე, სითამამე, გამოხედვაც, გეს-მით!.. მომეცი (ჩურჩულებს) მომეცი... მომეცი-მეთქი!..

ჩეტი, რა, დედა, რა გინდა? რა მოგაწოდო?!

ბაშკი (ყვირის). მომეცი!.. დამიბრუნე-მეთქი, ყველაფერი!.. ყველა-ფე-რა, რაც წამართვი!.. რაც მომპარე!.. რატომ, რატომ გამძმარცხე, შვილი?!.. მე ხომ შენ ასე გელოდებოდი...

ჩეტი (ყვირის). გეყოფა, ბაუკი! (ისევ წყნარად) რა დაგიშავე?! რა დავაშავე?! შეილი ვარ შენი და იმიტომ გვაგარ, შვილი! ეს არჩევანი მე არ გამიკეთე-

ბია! ნუთუ, იმისთვის მიმწარებ ცხოვრებას, რომ ღამაში ვარ, ბედნიერად ვიძინებ...
ყველაზე ბედნიერი მთელს სამყაროში...

ბაშკი. განუძლი! განუძლი! ჩუ! ეგ აღარასოდეს არ თქვა! არ თქვა, რომ ბედნიერი ქალი ხარ — გაითვალები, გესმის? გაუბედურდები... მე კი ისე მსურს ვიყო შენს ადგილას!.. ეგ ადგილი ხომ მე მეკუთვნის?! შენ კი — ნუ გაიხდი მაკაბას! გთხოვ! გინოქებ! თუმცა არ შემიძლია. ასე დახვდი დორეს! დამიჯერე, ჩემო გოგონა, ჯოჯი, მიმიყვანე ფანჯარასთან! ცოტა ხანს მთვარეს შეეხვება!.. ამასობაში ბიჭიც მოვა!

(ჯოჯი მიაგორებს ბაუკის ფანჯარასთან)

ჩეტი. კარგი, დედა! როგორც შენ იტყვი!

(ისმის კაკუნი)

ღორმ. საღამო მშვიდობის! გამარჯობათ, ქალბატონო...

ჩეტი. ბაუკი! დეიდას იცნობ! დედა, ეს არის... დედა, რა მოვივიდა, დედა?

ბაშკი. ღმერთო ჩემო! ღმერთო ჩემო!..

ჯოჯი. რა იყო, ბაუკი? ცუდად ხომ არ ხარ?

ბაშკი. შეხედე, ჯოჯი! შეხედე!

ჯოჯი. ვის? ვის შევხედო?

ბაშკი. შეხედე ამ ბიჭს, ჯოჯი!

ჯოჯი. ჰო! მერე?!

ბაშკი. ნუთუ ვერ ხედავ, როგორ გავს? თუ მოჩვენებაა, გაქრეს! გაქრეს!

ჯოჯი. ვის ჰგავს, ბაკო, ვის?

ბაშკი. არა! არ არის მოჩვენება! ჩემი ქმარი!.. გვეძი!.. შეხედე!..

ჯოჯი. დაწყნარდი, ბაკო, ძალიან გთხოვ!

ბაშკი. ჯერ მიპასუზე! იქნებ მე გაგვიფიდი?!

ჯოჯი. იცი, სამწუხაროდ, მე გვეძი კარგად არ მახსოვს...

ბაშკი. ჩეტი! სწორედ ასეთი იყო მამაშენი, გესმის?! შენი მშობლები ვინ იყვნენ, შეილო?

ღორმ. მე არ ვიცი, არცერთი არ მახსოვს! ნათესავემა გამზარდა, მაგრამ მამაჩემს გვეძი არ ერქვა...

ბაშკი. მოდი ახლოს! კარგად შევხედო...

(დორე მიდის და ხელზე კოცნის)

— ჰმ, შენ ერთადერთი უცხო კაცი ხარ, ვინც იმ სურნელებას გაუძლო, მე რომ ვაფრქვევ...

ღორმ. მე მიჩვეული ვარ, ქალბატონო, ყველანაირ სურნელებას...

ბაშკი. სურნელებას? ჰა, ჰა, ჰა! სუნზე გელაპარაკები, ყმაწვილო!

ღორმ. უფრო მძაფრ სუნებზეც მიმუშავია. მე ხომ სუნამოებს ვამზადებ! აი, ჩეტისაც ვაჩუქე. რა ღამაში ხარ, ჩეტი!

ბაშკი. ჰო, ღამაშია ჩემი გოგონა! ძალიან ღამაშია! მაგრამ, იცი მე როგორი ვიყავი?

ღორმ. არა, ქალბატონო!

ბაშკი. ჰოდა, რომ გენახე, არა მგონია, სხვისთვის შეგეხება...

ღორმ. დარწმუნებული ვარ!.. **(იღიმება)**

ბაშკი. ღმერთო! ღიმილიც იჯივე! შენც ჩემნაირი ბედი გქონია, ჩეტი!

ჩეტი. რას ამბობ, დედა?!

ბაშკი. ჰო, კარგი, პატარავ, მაპატიე! ჯოჯი, გააწყვე სუფრა, გამოიტანე ხასმელი!

ჯოჯი. ახლავე, ახლავე ყველაფერი იქნება!

(იწყებს სუფრის გაშლას. გამოაქვს ხასმელი)

ბაუპი. დორე, მომიყვი რაიმე შენს მშობლებზე.

დორე. არაფერი ვიცი, ქალბატონო, გარდა იმისა, რომ ერთად დაიდუმნენ ზვავის დროს.

ბაუპი. ერთად დაიდუმნენ? ბედნიერები!

დორე. დიახ, მთაში! მამისგან დამრჩა მხოლოდ ფოტოაპარატი. უი, სულ დამავიწყდა! ახლავე გადაგიღებთ! (იღებს აპარატს).

ბაუპი. არ გაბედო! არ გაბედო-მეთქი!

დორე. მაპატიეთ! მაპატიეთ! არ გადამიღია!

ბაუპი. არა, მე თვითონ ბოდიშს ვიხდი!.. იცი, ოც წელზე მეტია, სარკეში არ ჩამიხედავს!

დორე. არ ვიცოდი, ქალბატონო, უკაცრავად!

ჯოჯი. დაესხდეთ სუფრასთან! ბაკო, შენც ახლავე მოგიყვან.

ბაუპი. არ არის საჭირო! მე მხოლოდ ჩემი ქორწინების ჭიქა მომიტანეთ, დამისხით სასმელი და აქ დაველვ, ფანჯარასთან.

ჩემი. ახლავე გამოვიტან! (მოაქვს საკმარის დიდი ჭიქა. ჯოჯი ახსამს)

ბაუპი. გაავსე, ჯოჯი, გაავსე ბოლომდე!

ჩემი. რას ამბობ, დედა! ეს უზარმაზარი ჭიქაა!

ბაუპი. გააკეთე, როგორც გეუბნები!

ჯოჯი. ბაკო, შენ ხომ წამლებს სვამ?

ბაუპი. დღეს ჩემი ქორწინების ოცდახუთი წლისთავია. მინდა დავლიო, ვიმღერო, ვიცეკვო, ვიმხიარულო, რა თქმა უნდა, თქვენთან ერთად!..

(იწყებს ნელ-ნელა სმას. ყველა ერთმანეთს უჭახუნებს ჭიქებს)

დორე. სასიამოვნოა, ქალბატონო. ბედნიერად ბრძანდებოდეთ!

ბაუპი. რა თქვი? ბედნიერად?! ჩემი, ეს ბიჭი, რაც მოვიდა, მას შემდეგ სულ დამცინის!

ჩემი. არა, დედა, გეჩვენება!

ჯოჯი. რას ამბობ, ბაკო, მართლაც გეჩვენება!

ბაუპი. მეჩვენება? რა მეჩვენება! იქნებ ჩემს ქმარსაც არ ჰგავს?!

ჯოჯი. რა თქმა უნდა! აბსოლუტურად არ ჰგავს გვეძის!

ბაუპი. აკი არ მახსოვსო?

ჯოჯი. ძალიან ბევრს სვამ! ასე არ შეიძლება!

ბაუპი. იცი რა? გთხოვ, ჩართო ის მუსიკა?!

ჯოჯი. იქნებ არ გვინდა, ბაკო?!

ბაუპი. დღეს მე ბედნიერი ვარ! იმიტომ, რომ ჩემი ქორწილია! ჩემი ქორწილი! ჩართე ის მუსიკა, რომელიც იმ დღეს უკრავდა!

(ჯოჯი რთავს „იმ“ მელოდიას)

ახალგაზრდებო! რას უყურებთ, რატომ არ ცეკვავთ?

(დორეს გამოყავს ჩემი საცეკვაოდ)

– შეხედეთ! შეხედეთ ამ ორ ანგელოზს! როგორ უჭირავთ თავი! არადა, ერთი სული აქვთ, როდის ჩამთავრდება ეს უსასრულო ცერემონიალი, რომ მაგრად ჩაეხუტონ ერთმანეთს!

– გვეძი, მითხარი რამე!

დორე (საუბრობს გვეძის მაგივრად). ისიც არ ვიცი, რა გითხრა!

ბაუპი. ბაუკი! მხარზე შეხედე, რაღაც ნამცეცი აქვს, ფრთხილად მოაცილე და უთხარი!

ჩემი (საუბრობს ბაუკის მაგივრად). მითხარი! მითხარი, რომ დღეს ამინდიც კარგი გამოვიდა! ნახე, ფანჯარაში როგორ ბრდღვიალებს მთვარე?!

დორე. ჰო! ისიც ჩვენი სტუმარია, მხოლოდ დუპატიუებელი!

ჩემი. მოვარეს დაპატიჟება არ სჭირდება. იცის, სად უნდა მივიდეს...
ლოდ სიყვარულთან!..

ღორმ. მოვარე ცივია და სიყვარული არ შეუძლია! აი, მზე, სულ სხვაა...

ჩემი. მოვარე ცხელია, გვეძი, ისეთი ცხელი, რომ სულ სცივა, სულ კანკალებს...

ღმრმ. შენც ცხელი ხარ, საყვარელო და... შენც კანკალებ.

ჩემი. შენ რა, ცივი ხარ?

ღორმ. მე ბედნიერი ვარ!

ბაშპი. ჯოჯი, შენი ჯერია!

ჯოჯი (დგას კუთხეში. ჭიქა უვარდება ხელიდან და იმსხვრევა).

— აღარ შემოდია! (გარბის ოთახიდან)

ჩემი. დედა, რა დაემართა ჯოჯის?

ბაშპი (დღის მაკვირად). ალბათ შეუძლოდ არის! ყურადღებას ნუ მიაქცევთ! გთხოვთ, გავაგრძელოთ, მეგობრებო! დღეს ხომ მნიშვნელოვანი დღეა!

(აგრძელებენ ცეკვას ახალგაზრდები)

ჩემი. ეგ ასაკი მეც გავიარე, ყველაფერზე ვლიზიანდებოდი...

ღორმ. ეტყობა გადაიღალა!.. ჯერ სულ ბავშვია.

ჩემი. ჩვენზე ლეგენდებს მოყვებიან!..

ღორმ. ჰო, ჩვენივე შვილიშვილები (იხუტებს ჩეტის და ატრიალებს) ძალიან, ძალიან მიყვარხარ!..

ბაშპი. ჯოჯი!

(შემოდის ჯოჯი და მიდის დორესთან)

ჯოჯი. მაპატიე! უხერხულად გამოვიდა...

ღორმ. არაფერია, ცუნცულა! ახლა, გაიქეცი და დაიძინე (კოცნის შუბლზე)

ჯოჯი. მე უნდა წავიდე! მაპატიეთ, მაგრამ, გვიან არის. ხვალ ადრე მოვალ. (მუსიკა ჩერდება)

ჩემი. მოიცა, დეიდა, მე და ღორე გაგაცილებთ! მშვენიერი საღამოა...

ბაშპი. რაო? მე მარტო მტოვებთ?! დღეს, ამ არაჩვეულებრივ დღეს? სტუმარი დატოვე! ჯერ დღესასწაული არ დამთავრებულა!

ჩემი. კარგით! მე მარტო გავაცილებ! ცოტა ხნით გავალ ამ გალიიდან!

(გაღიან ჩეტი და ჯოჯი)

ბაშპი. ძლივს მარტო დავრჩით!.. იცი, იცი მერე რა მოხდა? შენ მოხვედი და შუბლზე მაკოცე! გესმის? შენ მოხვედი და შუბლზე მაკოცე!! მოხვედი. და შუბლზე მაკოცე-მეთქი!!!

(ღორე დაბნეული მიდის და კოცნის შუბლზე)

აი, ასე!.. ახლა, მომისმინე, მომისმინე, გვეძი! ჩვენ ხომ დიდი ხანია ერთმანეთი არ გვიხანავს...

ღორმ. მე ღორე მქვია, ქალბატონო!..

ბაშპი. რაა? ახლა მოსმენაც აღარ გინდა?! დამისხი კიდე!

(ღორე უვხვებს სახმისს)

— მერე გავიდა დრო ბურუსში, ყველაზე ლამაზ ბურუსში... დედა მალე გარდაიცვალა. დავრჩით სამნი: მე, შენ და ჯოჯი... გოგონა შეგვეძინა — ჩვენი ჩეტი!.. გახსოვს, წერილი რომ მომწერე საავადმყოფოში? გახსოვს? თუ არა, გაგახსენებ! (იღებს უბიდან გაცრეცილ წერილს და აწვდის). აჰა, წაიკითხე!

ღორმ (ართმევს წერილს და კითხულობს). ორ უსაყვარლეს არსებას!

ბაშპი. იატაკზე დაჯექი! სკამთან ახლოს და ისე წაიკითხე: შენ ასე წერდი, მუხლებზე!

ღორე (ჯღება იატაკზე). „პატარაზე ნუ იეჭვიანებ! ვეფერები და მინდა, იმიტომ, რომ შენი შეილა. თან მშურს მისი: შენს გვერდით წევს, ეალერსები, კოცნი, უკლი, განიცდით ერთად, გშიათ ერთად, გძინავთ ერთად. მე კი, მარტო, ერთი — გელოდებით ორს! მიყვარხარ, როგორც არასდროს! ნეტა, თუ გაეძღვებ, სანამ გნახავთ — შენ და პატარას! უკვე დედა ხარ!

მამა (გვეძიო)“

ბაშკი. ცოტა ხანს არ გაინძრე და მომიხმინე! შენ გველოდებით ჩვენ ორს, მაგრამ სახლში მხოლოდ პატარა გოგონა მოგიყვანეს. ჩემი განძრევაც არ შეიძლებოდა, რადგან ფეხები გამიშეშდა... მძულდა და მეჯავრებოდა ბავშვი, გესმის, მძულდა, იმიტომ რომ შენთან იყო, იმიტომ რომ უჩემოდ იყავით, იმიტომ რომ მე ვეღარასოდეს გავივლიდი! მომიტანეს შენი წერილი. წადი, ჩემს ოთახში, პირდაპირ კედელზე შენი პიჯაკი კიდია და ჩაიცვი!

(ღორე შედის ბაუკის ოთახში და შემოდის პიჯაკით)

შენ ცოტა გამხდარხარ, ძვირფასო, ასე არ შეიძლება! ჰო, მაგ ჯიბეში ჩავაივი ხელი, ამოიღე წერილი და წაიკითხე!

ღორე (იღებს ჯიბიდან წერილს და კითხულობს). „საყვარელო! ჩვენ კარგად ვართ! ბავშვს ჯერ ვერ ვეკარები. შორიდან ვესიყვარულები. ჯოჯი დღე და ღამეს ასწორებს და უკლის. რა სასაცილო სანახავია: ბავშვი ბავშვს უკლის! ძალიან მაწუხებს შენი ჯანმრთელობა. თავს გაუფრთხილდი. გელოდები!

გვეძიო“

ბაშკი. გვეძი! გვეძი! უბრალოდ — გვეძი!

როცა შინ დაებრუნდი, შენ დიდებული სავარძელი დამახვედრე — ხომ არ გეცნობა? ნელ-ნელა ვხვდებით, რომ უფრო გეცოდებით, ვიდრე გიყვარდი. სულ საქმეზე ვარბოდი და გვიან ბრუნდებოდი. მე ვთხოვდი, ჩემს ოთახში ჩაგვეცვა და გაგეზადა, რომ მეყურებინა შენთვის: როგორ იმშრალდები თმას აბაზანიდან გამოსული, როგორ იქლიბავდი ფრჩხილებს, როგორ იპარსავდი წვერს... თავიდან მკოცნიდი და ისე მიდიოდი. მერე ესეც გავიწყდებოდა და მე, ჩემდა უნებურად შემომეპარა ფიქრი მეორე ასეთივე ბრწყინვალე სავარძელზე... მინდოდა ყოფილიყო სულ ზამთარი და მეორე სავარძელში მჯდარიყავი შენც, ჩემსავით გაუნძრევლად! ჩვენ გავატარებდით ბუხართან მთელ ცხოვრებას, იმ ერთი ტკბილი წლის მოგონებით, სანამდღე გვეყოფოდა... (პაუზა)

ღორე. მერე? მერე!

ბაშკი. ...მერე ისევ თავიდან დავიწყებდით იმ წლის ამბებს, ოღონდ ახალი ფანტაზიით და სურვილებით. ღამე სავარძლის ზურგებით მივეყუდებოდით ერთმანეთს და ასე დავიძინებდით თავი-თავს მიდებულები...

ღორე. ჩეტი? ბავშვს რა უნდა ექნა — უმწეოს და უსუსურს?

ბაშკი. ჩეტი! ჩეტი!.. ბავშვს ვერ ვიტანდი! ო, როგორ მძულდა, მიზეზა ჩემი უბედურების და უიმედობის. მხოლოდ შენი მოსვლის დროს ვუხმობდი ჯოჯის, რათა გოგონა შემოეყვანა ჩემთან. ისიც იმიტომ, რომ ერთად გენახეთ მე და ბავშვი — შენი ოჯახი! შენი საყვარელი ოჯახი! საყვარელი!.. სიყვარული!.. ჰმ, რა სასაცილო სიტყვაა! მარილივითაა! ჰო, ჩვეულებრივი მარილივით! მომიტანე სამარილე! (ღორე იღებს მაგიდიდან სამარილს და მიაქვს). აი, ამ თეთრი შხამის გარეშე ცხოვრება არ შეიძლება! აბა, შეხედე! არა, და, იქნებ დაგებნა? (აბრუნებს სამარილს) ასე, რომ ვეღარ აკრეფ! აბა, სცადე! მტკვერი შეერევა და უვარგისია! მოიტანე წყალი და დაასხი! მიდი, მოიტანე! (ღორეს მიაქვს ჭიჭით წყალი და ასხამს ძირს). წყალი დროა! „ათასმა წყალმა ჩაიარა!“ ჰოდა, დროის შემდეგ გაღნება! შეხედე! აღარაფერი დარჩა! მაგრამ, დაიჩოქე! დაიჩოქე-მეთქი და ენა აუსვი! ხო, რას მიყურებ? ენა აუსვი იატაკს! (ღორე ასრულებს „ბრძანებას“)

აი, ასე! გემო ხომ დარჩა? არასოდეს აგერევა სხვა გემოში! და, თუ ისევ წყალი არ მიაყოლე, დიდხანს გაგვევა! მარილმა ხომ მოწყურება იცის! (ღორე ისხამს ჭიქაში სასმელს და ერთბაშად სვამს). ასე ჯობია! (ღორე დაბნეულობისგან იღებს ჯიბიდან ხელთათმანს და იცვამს). ხელთათმანს იცვამ? აპრილის თვეში? თუმც, ჯერ ისევე ცივა! მოიცა, სწორედ მაქედან მინდოდა გაგრძელება..!

... აპრილი იყო, კვირა დღე, როცა დილით შემოხვედი ჩემთან და მითხარი:— ძვირფასო, მე წამლებზე წავალ აფთიაქში და მალე მოვბრუნდები! თან ანგარიშიუცემლად ხელთათმანები ჩაიცივი. გაიმეორე! გაიმეორე ეს სიტყვები ახლაც!

ღორე. ძვირფასო, მე წამლებზე წავალ აფთიაქში და მოვბრუნდები!

ბაშკი. აი, ასე! მერე მოხვედი და თავზე მაკოცე, ამდენი ხნის შემდეგ — პირველად! (ღორე მიღის ბაუკისთან და კონის). ხელავ, უკვე ჩემი თქმაც აღარ გჭირდება!? ახლა, დაჯექი ჩემს მუხლებთან და თავი კალთაში ჩამიდე! მომენატრა შენი შავი თმა! (ღორე ასრულებს სურვილს. ბაუკი თავზე ეფერება) შენ ჭადარაც არ გაქვს, მე კი სულ ვაუთეთრდი! მერე შენ წახვედი და აღარც მობრუნებულხარ. არც არაფერი ვიცით შენზე! ეს იყო ჩვენი ქორწინების წლისთავზე... დავრჩით მე და მთვარე. ისიც ჩემსავით ინვალიდი: ცაზე, ერთსა და იმავე ადგილას დაჭედებული და მეც, ისიც ნახევარი და მეც... რატომ ხმას არ იღებ? თუმცა, შენი ხმა ჩემთვის უკვე უცხოა, გადავეჩვიე!.. ჩეტი გაიზარდა შენი ხასიათით და ჩემი გარეგნობით... მეც გამოვიცვალე... მთელი დღის მანძილზე ვერ ვიტანდი ბავშვს, ვეჩხუბებოდი, ვაწვალებდი, სანამ არ ავატირებდი. დამე კი — მიყვარდა, მიყვარდა სიგიჟემდე და მეცოდებოდა! იმიტომ, რომ არსებობდა ადამიანი, რომლის შეცოდება მეც შემეძლო და ეს მაწყენარებდა! ბავშვს ეშინოდა ჩემი, წერიულობდა გულის წასვლამდე. როცა ვეფერებოდი, გამიბოდა და დეიდის კალთას აფარებდა თავს... ჯოჯი! ჯოჯი მალე გათხოვდა, გაყვა რომელიღაცა დიდი გემის კაპიტანს. მაგრამ მისი ქმარი მე დღემდე არ მინიხავს. მესმის მისი! ალბათ, რცხვენია ჩემი გამოჩენა! ჯოჯი რომ არ ყოფილიყო, არ ვიცი, რა მეშველებოდა — წყალსაც არავეინ მომაწვდიდა... შენ კი გელოდებოდი, გელოდებოდი ისევე ისეთს, ლამაზს, მოსიყვარულეს. იცი, რატომ? რომ ყველაფერი მეპატიებინა შენთვისაც და ჩვენი შვილისთვისაც... ნახე, ნახე, როგორი ცხელი ვარ, მაკანკალებს კიდეც!.. გახსოვს, ქორწილის დამე? ჯერ მუხლები დამიკოცნე! (ღორე უკონის მუხლებს ბაუკის) მერე წამოიწიე და დიდი შემისხენი ფროთხილად! (ღორე სინქრონულად ასრულებს ბაუკის ნათქვამს)... ჯერ ნიკაპზე მაკოცე, მერე ტუჩებში!.. (ღორე კონის)... ღმერთო, ღმერთო ჩემო!.. რას აკეთებ, რას აკეთებ, ღორე?! რატომ, რატომ მკოცნი?! ვინ მოვიშვა ჩემთან ასე ახლოს!? (ღორე მაშინვე დგება. ისხამს ჭიქაში სასმელს და სვამს).

ღორე. მაპატიეთ, ქალბატონო! მე მხოლოდ თქვენი სურვილი შევასრულე, მეტი არაფერი...

ბაშკი. კი, მაგრამ რატომ? მე ხომ საკუთარი შვილიც არ მეკარება ახლოს...!

ღორე. იცით, მე მესმის თქვენი! თქვენ მე მიმამსგავსეთ კაცს, რომელიც გიყვარდათ და რომელსაც მთელი ცხოვრება ელოდით... მე მყავდა მეგობარი, რომელიც ყველაფერი იყო ჩემთვის... ყოველი დღის გათენება მიხაროდა, იმიტომ რომ ჩესას ვნახავდი. სხვა მე არავეინ არ მცნობდა, რადგან ობოლი ვიყავი და უპატრონო! არავეინ მიცინოდა, არავეინ მამშვიდებდა, არავეინ მეფერებოდა, მის გარდა. მე კი მას გაუბრბოდი, ჩემთვის ვუფროთხილდებოდი, რომ ყველასმაგვარი არ აღმოჩენილიყო. მეც, თქვენსავით, სულ ველოდი, თუმცაღა ის მოკვდა, მაგრამ მაინც, მისგან ორი რამ დამრჩა: ის სუნი, რომელიც ასდიოდა მას —

ნამკის და კომპის ერთად — და ხატი: დაყრილი თმა და დიდი წითელი-ტყუპი. მეც ოცდახუთი წელი ვეძებდი ამ სუნს, დღე და დამე არეული მქონდა... დაუდიოდი ტყეებში, კლდეებზე, მინდვრებში და ბოლოს მივაგენი... ამ სუნმა მაპოვნინა მისი ხატიც: სკვერში თქვენი ქალიშვილი იჯდა, ზუსტად ისეთივე, როგორც მახსოვს ჩესა... თქვენგან განსხვავებით, მე ვიპოვე ყველაზე ძვირფასი ადამიანი. ჩეტი ჩემთვის ყველაფერია, ქალბატონო! თქვენ კი, უბრალოდ დაგეხმარეთ, გქონოდათ წუთი ბედნიერების!.. მაპატიეთ!

ბაშკი. რას ამბობ!? რეებს ბოდავ! ჩემი შვილი არ არის შენი მკვდარი მეგობარი! ეს ჩეტია, ჩეტი! გესმის?

(შემოდის ჩეტი)

ჩეტი. რა ხდება? რა ამბავია?!

ბაშკი. ეს, ეს ბიჭი შენ გატყუებს! ამას შენ არ უყვარხარ! არ უყვარხარ!

ჩეტი. გეყოფა, დედა! მეტი აღარ შემიძლია! წამოდი შენს ოთახში და დაიძინე! ასე აჯობებს ყველასთვის...

(გაყავს სავარძლით სასტუმრო ოთახიდან)

ბაშკი. თავი დამანებე!.. როგორ ბედავ! ისედაც მთელი ცხოვრება გამიმწარე!... მაგრამ, იცოდე! ამ ბიჭს შენ არ უყვარხარ! მას შენ სჭირდება, სჭირდები მხოლოდ, გესმის? სად მიგყავარ?! არ შეძინება! შეიჭერი ეგ თმა, შეიჭერი! და გაიხადე ჩემი კაბა, ჩემი ლამაზი კაბააა! **(ტირის).**

ჩეტი. ჰო, გავიხდი შენს ობიან კაბას, ოღონდ თავი დაგვანებე!

(შეჰყავს ოთახში. დორე იხდის პიჯაკს და სკამზე კიდებს. გამოდის ჩეტი)

დორე. მე წავალ, ჩეტი, დიდი მადლობა!

ჩეტი. მაპატიე, დორე, მაგრამ რა ვქნა..!

დორე. არა უშავს! ნუ ინერვიულებ!

ჩეტი. ჰო, კარგი! ცოტას გაგაცილებ!

(ჩეტი აქრობს შუქს. ორივე გადიან).

II მოქმედება

(დილაა. ბაუკის სახლი. ბაუკი სასტუმრო ოთახშია. შემოდის ჩეტი ფურცლით ხელში)

ჩეტი. დედა, რაღაც შეტყობინება მოვიდა!

ბაშკი. ალბათ რაიმე გადასახადია, ნახე კარგად!

ჩეტი. არა, დედა! მგონი ცნობაა, მოიცა ვნახო!.. **(ხსნის და კითხულობს)** „თორმეტ საათზე თქვენთან ვიქნები. გკოცნით, გვეძი“.

ბაშკი (ჩუმად). წაიკითხე! წაიკითხე კიდევ!

ჩეტი (იხიც ჩუმად). „თორმეტ საათზე თქვენთან ვიქნები, გკოცნით, გვეძი“.

ბაშკი (ყვირის). წაიკითხე! წაიკითხე-მეთქი!

ჩეტი (ყვირილით). „თორმეტ საათზე თქვენთან ვიქნები. გკოცნით. გვეძი.“ დედა! მამა მოდის, გესმის? მამა!

ბაშკი. ღმერთო, რა ხდება, ღმერთო! რა ამბავია ჩემს თავს? იქნებ მისამართი შეეშალათ?

ჩეტი. არა, დედა, არა! სახელიც ხომ წერია ქვემოთ?!

ბაშკი. ჰო! სახელი... სახელი... რა ვქნა? რა ვქნა..? რომელი საათია?.. მალე აქ იქნება!.. მომიტანე სარკე! ჩქარა! **(ჩეტის მოაქვს სარკე).** არა!

არ მინდა! მოაშორე!.. ახლა, დაჯექი და მომისმინე!.. მომისმინე კარგად! ჩამორდეს ჩემი კაბა და ჩაიცვი! თმები აიწიე მაღლა, კეფაზე! მე დამაწვინე საწოლზე ჩემს ოთახში! შენ გაიპუდრე სახე, ისე რომ ცოტა ასაკი მოგემატოს! მერე ჩაჯექი ჩემს სავარძელში და დაელოდე!

ჩეტი. რას ლაპარაკობ, დედა?

ბაუპი. გააკეთე, რასაც გეუბნები! ისე უნდა მოიქცე, რომ აღარ წავიდეს, გესმის? ვესმის, რასაც გეუბნები?!

ჩეტი. ჰო, კარგი, ახლავე!

(ხსნის კედლიდან კაბას. გადის ოთახში)

ბაუპი. ჩქარა! ჩქარა-მეთქი!

(ჩეტი შემოდის ჩაცმული. შიდას სარკესთან და იწვევს თმას კეფაზე)

— ცოტა მაღლა! აი, ასე! ზუსტად შუაზე გაიყავი! ახლა, დამენახე! ჰო, კარგია! **(ჩეტი იყრის სახეზე პუდრს).**

— ახლა, შემოიყვანე და დამაწვინე! ფარდა ნახევრად გადაწიე! ყველაფერი უნდა მესმოდეს, მისი სუნთქვაც კი...

(ჩეტის გაყავს ბაუკი. შემოაგორებს ცარიელ სავარძელს. ჯდება შიგნით, კარებისკენ ზურვით)

ბაუპი (ოთახიდან). მზად ხარ?

ჩეტი. კი, დედა, მზად ვარ!

ბაუპი. ჩუმად! ნუ ყვირიხარ, საძაგელო ბავშვო! ეს დღეც წამართვი! უბადრუკო ბებრუხანავ — ეს დღეც წა-გარ-თვეს!

(იხმის კაკუნის ხმა)

ჩეტი. მობრძანდით! კარები ღიაა!

(სიჩუმე)

— მობრძანდით! შემობრძანდით!

(შემოდის გვეძი)

გვეძი. დილა მშვიდობის, ბაუკი!

ჩეტი-ბაუპი. უკვე მოხვედი?

გვეძი. ჰო, მოვედი!

ჩეტი-ბაუპი. წამლები მოიტანე?

გვეძი. რა წამლები, ბაუკი?

ჩეტი-ბაუპი. შენ ხომ აფთიაქში გახვედი, წამლებზე?! ცოტა შეგაგვიანდა!

გვეძი. მაპატიე!

ჩეტი-ბაუპი. არა უშავს, არა უშავს! რძე ჯერ ცხელი იქნება. ერთად ვისაუზმოთ. ოღონდ მაგიდასთან მიმიყვანე!

(გვეძის მიყავს ჩეტი სავარძლით მაგიდის თავთან. თვითონ ბოლოში ჯდება, მის პირდაპირ, თავდახრილი)

— თვალს ვერ მისწორებ, გვეძი? იქნებ ვერ მიცანი, ან დაგავიწყდი? აფთიაქი აქვეა! უკვე ოცდახუთი წუთი გავიდა! შენ შეგემლო, მაშინვე მობრუნებუდიყავი, მაგრამ, რას იზამ, დრო გვეპარება...

გვეძი (თავს წვეს ნელ-ნელა). ბაკო, პატარა, ეს შენ ხარ?! სულ არ შეცვლილხარ, ღმერთო ჩემო! სულ არა!

ჩეტი-ბაუპი. ხო, ეს მე ვარ, მაგრამ არა პატარა, ნახევარი საუკუნის...

გვეძი. თმაც ისევე გაქვს!.. ისევ ის კაბა...

ჩეტი-ბაუპი. შენ დაბერებულხარ, გვეძი, თუმცა სუფთად გაცვია, ქალის ხელი გეტყობა...

გვეძი (უცხად ურტყამს მაგიდას მუშტს). როგორ მომატყუა! ამდენი წე-

ლი მატყუებდა! მეუბნებოდა, რომ საშინლად შეიცვალე, სხეული დაგიცვალა და ლაქებით დაგეფარა, რომ... რომ ავადმყოფობის და წამლების სუნით ყარდი... ჩეტი კი, სად არის ჩეტი? სად არის ჩვენი შეილი?

ჩეტი-ბაშკი. შინ არ არის და არ ვიცი, როდის დაბრუნდება! ვინ, ვინ გატყუებდა, გვეძი, მითხარი!

ბეჭეტი. გეტყვი! ყველაფერს გეტყვი! ოღონდ შემპირდი, რომ მაპატიებ, თქვენთან დამტოვებ, ყველაფერს თავიდან დავიწყებ! მე, მე მინდა თქვენთან! შენთან! დილით ვაგასვირნებ ბაღში, შუადღისას დავისვენებთ, საღამოთი, ჩავიდებ თავს კალთაში, როგორც მაშინ, და შენ თმაში მომეფერები! ჩვენ მოვიგონებთ იმ დროს და ბედნიერნი ვიქნებით მხოლოდ დღევანდელი დღით — მე, შენ და ჩეტი...

ჩეტი-ბაშკი. ჯოჯიცი თითქმის ჩვენთან ცხოვრობს, გვეძი, მაგრამ...

ბეჭეტი. ჯოჯი? ჩუ, ჩუ მაწყვებიტინებ!.. ყველაფერი ისე აეწყო... შენ საავადმყოფოში იყავი... მე გელოდებოდი! მართლა გელოდებოდი... მენატრებოდი!.. შენი ჯანმრთელობა სულ უფრო უარესდებოდა... მე არ ვიცოდი, რა მექნა, სად წავსულიყავი, რით დავხმარებოდი... საშინელი დღეები გამოვიარე... თურმე არსებობს ცხოვრებაში წერტილი, რომელიც მერე ლაქად გადაიქცევა... სწორედ ასე მოხდა... თავიდან ვერც ვამჩნევდი, თითქოს არც არსებობდა... ჩუმად დადიოდა, არარსებულებით... ერთ საღამოს, როცა სევდის საშინელი შემოტევა ვიგრძენი, ჩაერთე „ჩვენი მელიოდა“, ვსვამდი და შენ ვიგონებდი... გეფიცები, არც მახსოვს, როგორ შემოვიდა... იქვე იჯდა კუთხეში, საცოდავად მობუზული... ვიცეკვოთ-მეთქი, ანგარიშმოუცემლად ვუთხარი... ორივენი საშინლად მარტივად ვერძნობდით თავს... მახსოვს, ბავშვმა ტირილი დაიწყო. ტიროდა დიდხანს, გათენებადმე... ჩვენ კი მისთვის აღარ გვეცალა... დაწერილებით ჩუ მომამყოლებ, გეპუდარები!.. მერე მე წავედი აფთიაქში და აღარ მოვსულვარ... იმ დღიდან მე და ჯოჯი ერთად ვცხოვრობთ...

(ისმის იქითა ოთახიდან ბაუკის არააღამიანური ღმუილი, მაგრამ არცერთი ყურადღებას არ აქცევს)

ჩეტი-ბაშკი. რაა? რა თქვი?! ჯოჯი და შენ...

ბეჭეტი. ჰო, ბაუკი, ჩვენ ოცდახუთი წელია ერთად ვცხოვრობთ, ვცხოვრობთ თქვენი ცხოვრებით! ის მთელ დღეებს აქ ატარებდა და საღამოთი მე მიყვებოდა ყველაფერს, მეგონა — ყველაფერს, თურმე უსინდისოდ მატყუებდა, რომ არ მოვსულიყავი, რომ არ მენახე... მაგრამ, ახლა, ვიყურებ და ვხვდები, რომ მხოლოდ შენ მიყვარდი, მხოლოდ შენთან ვიყავი ბედნიერი!.. მე საზიზღრად მოვიქციე, მაგრამ მაპატიე, ჩვენი შეილის გამო, თუნდაც...

(მიდის ახლო, რომ მოეხვიოს და აკოცოს)

ჩეტი-ბაშკი. არ მომეკარო! არ გაბედო! არ მომეკარო! წადი, წადი! წადი-მეთქი!

ბეჭეტი. ჩუ გამაგებებ, გეპუდარები!

ჩეტი-ბაშკი. თუ არ წახვალ, ვიყვირებ და ქვეყანას შევყრი!

(გვეძი ნელ-ნელა გადის და თვალს ეფარება. ჩეტი დგება სავარძლიდან, შეაგორებს ოთახში სავარძელს და გამოიყავს დედა)

— დედა! საბრალო დედა!

ბაშკი. რატომ გააგდე?! რაატომ? ვინ ვითხრაა?! ღმერთო, რა დაგიშავე, ღმერთო! მომწყვდი აქედან! არ დაგინახო! აღარ დაგინახო!!

ჩეტი. როგორ, დედა! რაც მოისმინე, იმის მერე, შენ მას მაინც მიიღებდი?

ბაშკი. (ტირის). ჰო, ჰო, მივიღებდი... მე ვიწვებოდი იქით ოთახში ჩემ-

თვის და ხმას მაინც გავივებდი... მაგრამ ის შენთან რჩებოდა, შენთან, ახლა გაზრდასთან და ლამაზთან და არა ჩემთან — ბებერთან და ავადმყოფთან... (ისმის კარის ხმა) — მგონი, მობრუნდა!

(შემოდის ჯოჯი)

ჯოჯი. როგორა ხარ, ბაკო?

ბაკო. ააა მოხვედი? მოხვედი, ქურდო! ქმარიც მომპარე! შვილიც მომპარე! მეტი რა გინდა, რა? არაფერი დამრჩა! აღ-ა-რა-ფე-რი!.. თუმცა, მთვარე, ჰო, მთვარე!.. მაგრამ, ვერ მოგართვი! გაიხედე ფანჯარაში! არ არ-ის! შენთვის არ არის! არა!.. მაგიტომ მივლიდი ასე გულმოდგინებით მთელი დღეები, რომ ღამე წემს ქმარს ჩაგორებოდი! გაეთრიე ჩემი სახლიდან შორს, შორს, სიბნელეში!..

(ჯოჯი ნელ-ნელა იხევს უკან და მირბის)

ჩემი (ეხვევა დედას). დედა! დაწყნარდი, ძალიან გთხოვ! მე შენთან ვარ!

ბაკო (არტყამს სახეში ხელს).

— შენც მომშორდი! მომშორდი! არ დამენახო! დამტოვე მარტო! დამტოვე მარტო!..

(ჩეტი გარბის სახლიდან და კარებს იჯახუნებს)

(ჯოჯის სახლი. გვეძი ბოლთას სცემს. შემოდის ჯოჯი)

ბაკო. მეგონა, შენც აღარ მოხვიდოდი...

ჯოჯი. (ძილის და ეხვევა). მე უშენოდ არ შემიძლია, გვეძი... ქურდი ხარო, მითხრა, ოჯახი მომპარეო, მაგრამ მე უფრო ადრე მიყვარდი, ჯერ კიდევ მაშინ, როცა ბაკო მხოლოდ მეგობრად გთვლიდა და სხვებს ეპრანჭებოდა... მან წამართვა შენი თავი, იმიტომ რომ უფრო ღამაში იყო, მე კი ერთი ჩვეულებრივი გოგო ვიყავი, თანაც პატარა...

ბაკო. კარგი, აღარ გვინდა! დაწყნარდი და მერე ვილაპარაკოთ! (ორივე იწყებს ოთახში ბოლთის ცემას სხვადასხვა მიმართულებით. ფიქრში გართულები უცბად ეჯახებიან ერთმანეთს)

ჯოჯი. კი, მაგრამ, რატომ მიხვედი, რატომ?! როგორ გთხოვდი! რა ვქნა მე ახლა? ჩეტის, ალბათ, ჩემი დანახვაც არ უნდა! როგორ მოვიქცე! მითხარი, მითხარი!

ბაკო. გითხრა? რა გითხრა? ის რომ, ამდენი ხანი მამბრებდი! ამდენი წელი ტყუილში მაცხოვრებდი! ბაკო ცოლი იყო ჩემი და მიყვარდა... მიყვებოდი საშინელ ზღაპრებს ძილის წინ მის ავადმყოფობაზე, და რამდენჯერ კოშმარულ სიზმრებში ოფლში განვითქულს გამღვიძებია. მერე ჩემი შვილი, რომელსაც ჯერ კიდევ ბაკოს, შორიდან მაჩვენებდი, სეირნობის დროს და მერე ესეც ამიკრძალე... და კიდევ მე შეკითხვები — რატომ? რატომ? — მე თვითონ გისვამ ამ კითხვას! ბაკო ანგელოზი იყო და ასეთივე დარჩა! თუმცა არ მაპატიო, მაგრამ მე ყველაფერს გაუაკეთებ, რომ ერთად ვიყოთ მე, ბაკო და ჩეტი! გესმის? მე, ბაკო და ჩეტი! ახლა შენ გვიყურე შორიდან, როგორც მე მაყურებინებდი საკუთარ შვილს...

ჯოჯი. რა თქვი? გატყუებდი? შენ გინდა თქვა, რომ მე გატყუებდი? და ის ლეში შენ ანგელოზად მოგეჩვენა? ღმერთო, დიდებულო, მგონი გაგიჟდა!..

ბაკო. გავგიჟდი? დღესაც გჯობია შენ და ყველა შენისთანას!..

ჯოჯი. შენ... შენ, ალბათ, ჩეტიზე ლაპარაკობ!..

ბაკო. არა, ქალბატონო, ჩეტი არ ყოფილა სახლში!..

ჯოჯი. ჰმ! მოგატყუეს, გვეძი, დამიჯერე! ალბათ, ბაკომ თავის მაგივრად ჩეტი ჩასვა სავარძელში!.. ჰო, ასე იქნებოდა... თვითონ არ გეჩვენა, იმიტომ რომ არ შეგზარებოდა, გული არ აგრეოდა და არ გამოქცეულიყავი...

ბაკო. გეყოფა! გეყო ამდენი მაიმუნობა!

ჯოჯი. არა! არა-მეთქი! თუ გინდა, ახლავე წადი, მოულოდნელად წაიხრე!
წმუნდები ჩემს სიძარითლეში...

გვამი. აბა, მაშინ, თვითონ სად იყო?

ჯოჯი. სად იყო? თავის ოთახში იქნებოდა და ყველაფერს მოისმენდა!..
შენ თქვი, რომ გამოვაგლო?! ამას ბაუკი არასდროს არ იზამდა! საბრალო ბავშვი!
ალბათ, რა დღეში ჩააგდებდა ამის გამო...

გვამი. ესე იგი, შვილმაც მომატყუა! ღმერთო ჩემო!

ჯოჯი. არა, გვეძი, არა! ჩემი და აიძულებდა მას ასე მოქცეულიყო. ჩეტი
ამას ვერ მოიფიქრებდა. ის ხომ პატარა საწყალი გოგოა, დედისგან გამწარებუ-
ლი...

გვამი. და მამისგან მიტოვებული!.. ჩუ! ჩუძად! მაცალე! დაეწყო ყველაფე-
რი თავის ადგილას, თორემ ვერძნობ, რომ ნელ-ნელა ვგიუდები... არასოდეს არ
ვაპატიებ ამას ბაუკის!.. ღმერთო, აღარ შემიძლია!..

ჯოჯი. არც მე! არც მე აღარ შემიძლია! ორივენი გაენადგურდით! ცალკე —
ჩეტი! როდესმე ხომ უნდა დამთავრდეს! ასე ბოლომდე ვერ გავატანთ, ვერააა!

(შემოდინ ჩეტი და ღორე)

გვამი. ბაუკი, შეენ?

ჩეტი. არა, მამა, მე ჩეტი ვარ, შენი შვილი!

ჯოჯი. ჩეტი! აი, ხომ გითხარი, გვეძი, ახლა შენ თვალთ ხედავ!

(მამა-შვილი ეხვევა ერთმანეთს)

ჩეტი. მამა, ეს ღორეა, ჩემი ქმარი! მინდა, რომ დაველოცო. დედას დანახ-
ვაც არ უნდა ჩემი, მას მერე რაც გაგაგდე, მაგრამ იცოდე, სხვანაირად არ შე-
მეძლო იმ წუთას. ახლა მოვედი პატიების სათხოვნელად... რატომ მატყუებდი,
ჯოჯი?

ჯოჯი. უნდა გამიგო, ჩეტი, შვილო! მე რომ ეს ყველაფერი მომეცოდა შე-
თვის, შემიძულებდი... ასეთი დიდი ტკივილისთვის ძალიან პატარა იყავი, გეს-
მის? შენ გაგიფრთხილდი! ხომ გჯერა ჩემი? (ეხვევა ჩეტის). იქნებ გვევახშმა.
რას იტყვი, ღორე?

ღორე. როგორც ჩეტი ჩათვლის საჭიროდ. მე ყველგან კარგად ვერძნობ
თავს მის გვერდით...

ჯოჯი. ჰოდა, ძალიან კარგი! მოდი, დაესხდე! ახლავე! საწყალი ბაუკი!
საცოდავი ჩემი და!..

(ჯოჯი შლის სუფრას. თვითონაც ჯდება. გვეძი ასხამს ჭიქებში სას-
მელს. ლაპარაკობენ ერთმანეთში, ისე რომ ხმა აღარ ისმის. უჭახუნებენ
ჭიქებს ერთმანეთს. შუქი ბაცდება და ქრება ნელ-ნელა).

(ბაუკის სახლი. ბაუკი დაგორავს სავარძლით სასტუმრო ოთახში. შემო-
დის ღორე)

ღორე. დილა მშვიდობისა, ქალბატონო!

ბაუკი (თითქოს ვერც ამჩნევს). ჩეტი! ჩეტი!.. შვილო! საო ხარ! ხმა გამე-
ცი! ჩეტი!

(შემოდის ჯოჯი)

— შენ? შენ აქ რა გინდა?! როგორ გაბედე მოსვლა!

ჯოჯი. მომისმინე, ბაუკი! ძალიან ვთხოვ, მომისმინე! მე დამნაშავე ვარ, დამნაშავე შენს წინაშე, მაგრამ ყველაფერს ვაკეთებდი იმისთვის, რომ გამოემსყიდა ჩემი დანაშაული! მე დღესაც მზად ვარ, ყველაფერი შევცვალო, თუ რამის გამოსწორება შეიძლება!.. მეც მიყვარდა, გესმის? ცხრა წლიდან მიყვარდა... მერე შენ გაყვე ცოლად... ასეთი უბედური და დათრგუნული არასოდეს ვყოფილვარ... მერე ყველაფერი უცბად მოხდა და უარი ვერ ვთქვი, ვერ ვთქვი ამდენი ხნის ნაოცნებარზე... მეგონა ზღაპარში ვიყავი... ჩეტი ღვიძლი შვილივით შევიყვარე, იმიტომ რომ გვეძის შვილი იყო და არა შენი! იმიტომ რომ, ჩავთვალე — ბავშვს დედა აღარ ყავს და მე სულ არ მახსოვდა, რომ შენ, იქვე, სავარძელში შენთვის ოხრავდი... რა გამოვიდა? შენ გაუბედურდი! მეც გავიტანჯე! ჩეტიც გაწვალდა! არც გვეძი ყოფილა ბედნიერი!.. ჩვენ, ყველანი, ვილაცის ცოდეებს ვზღავთ, თუმცა ჩვენიც საკმარისი დაგვიგროვდა... უნდა მაპატიო, დაიკო! გემუდარები!.. გვეძი გარეთ იცდის კარებთან... დღეიდან ის აქ იცხოვრებს — შენთან და ჩეტი-სთან ერთად... მე, თუ უფლებას მომცემ, ხანდახან გინახულებთ... როგორც შენ იტყვი, ოღონდ მაპატიე!

ბაუკი. რა? რა თქვი? გაიმეორე! გვეძი ჩვენთან იცხოვრებს? თუ იქნებ მომესმა?

ჯოჯი. არა! არა, ბაუკი! ახლავე დაუუძახებ და შენ თვითონვე დარწმუნდები...

ბაუკი. გმადლობთ, ჯოჯი! არასოდეს დავივიწყებ ამას!.. შენც, რა თქმა უნდა, შეგიძლია მოხვიდე ხოლმე, როცა გინდა, როცა მოგესურვება...

ჯოჯი. ესე იგი, მაპატიე, ბაუკო! აღარ მიბრაზდები!

ბაუკი. არა! აღარ! ოღონდ ჩქარა, ჩქარა მოიყვანე გვეძი! ჩემი ქმარი დაბრუნდა! და-ბრუნ-და!

(ჯოჯი გადის)

— ჩეტი! ჩე-ტი! ადექი! მოდი! მამა დღეიდან ჩვენთან იცხოვრებს! გესმიის!?

(შემოდის ჯოჯი და გვეძი)

ბაუკი. არა! ახლოს არ მოხვიდე, გემუდარები!

გვეძი. იცი, შენ არცთუ ცუდად გამოიყურები!

ბაუკი. შენ კი — დაბერებულხარ, მოტეხილხარ, მაგრამ არა უშავს! მე თანახმა ვარ — ვიცხოვროთ ყველამ ერთად!

გვეძი. გმადლობთ, ბაუკი!

ბაუკი. ჯოჯი! რას უდგეხარ?! აღვნიშნოთ ჩვენი ერთად ყოფნა!

ღოღო. ჩეტის არ დაველოდოთ?

ჯოჯი. ჰო, ახლავე გავადვიებ!

(ჯოჯი შედის ჩეტის ოთახში. უცბად იქიდან ისმის ყვირილი. ყველა შერბის, ბაუკის გარდა. ბრუნდება გვეძი აკანკალებული)

ბაუკი. რა იყო, რა მოხდა?

გვეძი. იქ, ოთახში...

(შემოდის ჯოჯი)

ჯოჯი. ჩემი გოგონა!.. ჩემი პატარა შვილი...

ბაშკი. მითხარით, მითხარით, რა მოხდა?

ჯოჯი. ჩეტი... აღარ სუნთქავს, ბაუკი!

ბაშკი. აღარ სუნთქავს?.. ჩეტი... ჩემი შვილი... რაატლომ? რატომ მაინც და მაინც ახლა, ახლა, როცა ყველაფერი კარგად არის!.. არა!.. არ მჯერა! არ ჰჯერა-მეთქი!.. მომიყვანეთ, მომიყვანეთ ჩემი შვილი!.. დამიბრუნეთ, როგორც იყო...

(შემოდის დორე და შემოყავს ხელზე გადაწვენილი ჩეტი. ასვენებს ტახტზე. ბაუკი მიგორდება ცხედართან ახლოს)

დორე. ყველაფერი დამთავრდა!.. აღარაფერი აღარ დამრჩა...

ბაშკი. მოკვდა, მოკვდა ჩემი გოგო? ჩემი ბავშვობა, სილამაზე?.. მაპატიე, შვილო!.. მაპატიე!.. ჯერ კიდევ თბილი ხარ, როგორც ყოველთვის...

ჯოჯი. ღმერთო! ღმერთო!.. ჩვენ რაღა დაგვრჩენია აქ?!

ბჰმძი. ღირსი ვარ, ყველაფრის ღირსი ვარ! მისი მოფერებაც კი ვერ მოვასწარი... მაგრამ, დაწყნარდი, გვეძი, აიყვანე თავი ხელში... ჩვენ ახლა გემართებს თავშეკავება და ერთად დგომა, როგორც არასდროს, იმიტომ რომ... იმიტომ რომ... ჩვენი გოგონა... დაახრჩეს!..

ბაშკი. რაა?

დორე. რა თქვით?

ჯოჯი. ვინ? რატომ?

ბჰმძი. ჰო, კისერზე ჯერ კიდევ ამჩნევია თითების ნაჭდევი...

ბაშკი (უხინჯავს კისერს ჩეტის). ჰო... ჰო... მაგრამ აქ არავინ ყოფილა!.. არავინ ყოფილა ჩემს გარდა... ღმერთო, როგორ მცდია...

ჯოჯი. ეს შეუძლებელია! ვის უნდა გაეკეთებინა? როგორ?..

დორე. ის ისეთი უწყინარი იყო... ყველას უყვარდა...

ბჰმძი. ჰო, ეს ასეა, მაგრამ აქ სხვა ვერავინ ვერ შემოვიდოდა — მკვლელები ჩვენს შორისაა!..

ბაშკი. და არც ყოფილა არავინ, ჩემს გარდა, მაგრამ...

ჯოჯი. შენ ვერც გაიგებდი, ბაკო, ეს ალბათ ჩუმად მოხდა, უხმოდ...

დორე. მე... მე ვასაღები არ მაქვს და ვერ შემოვიდოდი...

ბჰმძი. თქვენ წუხელ ერთად წამოხვედით ჩვენი სახლიდან, ასე რომ თავისუფლად შეგეძლო შემოყოლოდი შიგნით და მერე...

დორე. მაგრამ, გეფიცებით, მე ის მოვაცილე კარებამდე და მერე უკან გავბრუნდი სახლში...

ჯოჯი. ჩვენ, ჩვენ ხომ ერთად ვიყავით მთელი ღამე, გვეძი?!

ბჰმძი. კი, მაგრამ, მე ნასვამი ვიყავი და ღრმად მეძინა... ასე რომ შენ მოქმედების სრული თავისუფლება გქონდა.

ჯოჯი. რას ამბობ, ხომ არ გაგიჟდი? რისი გულისთვის? თქვენ გჯერათ?.. მაშინ შენც შეგეძლო იგივეს გაეკეთება, იმიტომ რომ მეც... ჰო, გამახსენდა... შუალამისას გამომეღვიძა, შენ არ იწეკი, მე ვიფიქრე, საბანაოშია-მეთქი, და ისევ გავაგრძელე ძილი...

ბჰმძი. შენ არ შემდღარხარ! ეს ასეც იყო...

ჯოჯი. რით დაამტკიცებ?

ბჰმძი. ვერც ვერაფრით! მაგრამ ასე არაფერი არ გამოვა. ბაუკის, თავის-თავად, არ შეეძლო ამის გაკეთება. რადგან არავის არ უნდა აღიაროს დანაშაული, მაშინ გავარკვიოთ, ვის რა მიზეზი ჰქონდა ამ არაადამიანური საქციელისთვის...

ბაშკი. მე, მე დედა ვარ და ვიცი, რომ ყველას ჩვენ ძალიან ვიყვარდა

ის და მიზეზის ძებნა სასაცილოდ კია... მხოლოდ შენი დამოკიდებულებაა საარაკვევი, შენ ხომ ამდენი ხანია არ გინახავს შეილი და შესაბამისად... შეიძლება...

ბჰმძი. მე არ დავიწყებ ჩემი გრძნობების და უდანაშაულობის მტკიცებას, მაგრამ გეუბნებით — სიძულვილის მიზეზი, მითუმეტეს, არ მქონია...

ჯოჯი. გვეძი მართალია!.. აქ, აქ რაღაც არაჩვეულებრივი იმალება...

ღორე. ჰო, ნორმალურ მდგომარეობაში ამას ვერცერთი ჩვენთაგანი ვერ გააკეთებდა... იქნებ, რომელიმეს რაიმე სულიერი ავადმყოფობა გვჭირს და უბრალოდ, არ ვიცით...

ჯოჯი. აქ, ამ სახლში, ხშირად ხდებოდა უცნაური რაღაცეები... გახსოვს, ბაუკი, შენი კაბა, ჩეტომ რომ ჩაიცვა, იმ დღეს, როცა ღორე პირველად მოვიდა — გახეული აღმოჩნდა... ან იმ დღით, ბაღში რომ დამხვდი. მე მეგონა, გოგონამ გამოვიყვანა დილადრიან, როცა შეგებრუნდით, ჩეტის ჯერ კიდევ ღრმა ძილით ეძინა... მაშინ ყურადღება არ მიგვიქცევია, ახლა კი — ყველაფერი საეჭვოა!..

ბაუკი. ჰო, მართალი ხარ! ღმერთო, როგორ მცოცავ...

ჯოჯი. ახლავე გამოგიტან მოსასხამს.

(გადის ბაუკის ოთახში და ცოტა ხანში შემოაქვს მოსასხამი)

— რატომ დახიე, სურათები, ბაუკი?!

ბაუკი. რა სურათები, ჯოჯი?

ჯოჯი. შენი ალბომის სურათები, რომლებიც ყველაზე ძვირფასი იყო შენთვის?! როგორ გაიმეტე?

ბაუკი. რას ამბობ! მე ხელი არ მიხლია! ალბათ, ვინმე თუ შევიდა?

ღორე. დღეს თქვენს ოთახში არაიენ შესულა, ქალბატონო!

ბჰმძი. ესეც საეჭვოა!.. აქ მართლაც უცნაური რაღაცეები ხდება...

ჯოჯი. მეშინია, ძალიან მეშინია... ღორე, გადაწიე ფარდა, თორემ უკვე დაბნელდა...

ბაუკი. წუხელ, საშინელი სიზმარი ვნახე: ვითომ პატარა ვიყავი, ოციოდე წლის... როგორც მაშინ, დავდიოდი ოთახებში და მოსართავეებს აქეთ-იქით ვაადგილებდი. უცბად ჩემი საყვარელი ფაიფურის ძალი დამივარდა და გამიტყდა... დავიხედე ქვემოთ და რას ვხედავ: ორივე ფეხი მარცხენა მაქვს და იქვე ჩავიკეცე... რომ გავიღვიძე, ვიფიქრე, მთვარეს მოუყვებო მეთქი საღამოთი... აი, ისიც ამოსულა — მიმიყვანეთ ფანჯარასთან!..

ჯოჯი. (მიყავს ბაუკი ფანჯარასთან). შენ ბავშვობიდან გიყვარდა მთვარე, მაგრამ ეს იმის ბრალი იყო, რომ ავად იყავი. ამას ყველა გიმალავდით...

ბაუკი. მე ბავშვობაში ავად ვიყავი და მიმალავდით?

ჯოჯი. ჰო! შენ, ღამე, მძინარე დგებოდი და დადიოდი აქეთ-იქით, ხან ყვავილებს რწყავდი თვალდახუჭული, ხან მე მეფერებოდი, მერე გამთენიისას წვებოდი. ექიმმა უთხრა დედას — მთვარეულიაო. მერე დედამ მლოცველთან წაგიყვანა...

უკვე აღარ დგებოდი ღამე, მაგრამ საღამოობით უფრო დიდხანს უყურებდი მთვარეს...

ბჰმძი. მე ეს არ ვიცოდი, არასოდეს გამიგია!..

ღორე. თქვენ მთვარეული იყავით?.. საოცარია!.. მაპატიეთ, მაგრამ, ჩემი აზრით, სწორედ ასეთ მდგომარეობაში მყოფს შეეძლო ჩაედინა ეს უაზრო, გაუმართლებელი, აუხსნელი საქციელი... თანაც თქვენ ძალიან გამწარებული იყავით მასზე...

ბაშკი. რაებს ბოდავ, სულელი ბავშვო! მე ფიზიკურად არ შეგძლებოდა ვეღებო, ვერ!

ბჰმძი. ღმერთო, ღმერთო! როგორ აქამდე არ ვიცოდი! დორე მართალია, ბაკონა! შენზე მთვარე ახდენს სასწაულ ზემოქმედებას. ადამიანი, მიუხედავად თავისი ფიზიკური და გონებრივი მონაცემებისა, უძლურია მის წინაშე... ამ დროს შენი ქმედება არ ემორჩილება საღ აზრს და ქვეცნობიერი, რომელსაც ეშმაკისას ეძახიან, და არაბუნებრივი ზემოქმედება გაიძულებს გააკეთო ისეთი რამ, რაც სინამდვილეში შენს ძალებს აღემატება და წარმოუდგენელია...

ჯოჯი. ჰო... ჰო... შენ, შენ ვერ იტანდი ჩეტის, გაღიზიანებდა მისი ცოცხალი ხასიათი, მისი სილამაზე, მისი არსებობაც კი და რომ შეგძლებოდა, ო, ღმერთო, ფიზიკურად რომ შეგძლებოდა... შენ ხომ მას აწამებდი, ყოველდღიურად ანადგურებდი, ვერ პატიობდი იმას, რაშიც არ მიუძღოდა ბრალი...

ბაშკი. რას, რას ამბობთ, ხალხო? თქვენ ყველა გაგიჟდით, ბოდავთ... მე არც მიფიქრია... ან კი, როგორ შეგძლოდა?..

ბჰმძი. ამისთვის ფიქრი და გადაწყვეტილება არ არის საჭირო, ბაუკი! ეს ყველაფერი მოხდა ღრმა ძილის, მთვარის აქტიური ზემოქმედების და შენი, ჰო, შენივე გაუმჟღავნებელი სურვილის გამო...

ჯოჯი. ახლა ვხვდები ნელ-ნელა: ის კაბაც, შენი კაბაც, შენ თვითონვე ჩაიცვი, ღამე, ძილში და იმიტომაც გაიხა მხრებთან და გვერდებში, სწორედ იქ, სადაც შენ, მხოლოდ შენ არ ჩაგეტეოდა... დილითაც შენითვე გამოხვედი ბაღში. მახსოვს სიზმარი მომიყვებ: ველოსიპედით მივედი ბილიკზე... ველოსიპედზე იქვე ეგდო — შენ მართლა დადიოდი, ოღონდ ძილში... კიდევ არ გჯერა? მაშინ ვნახით ფაიფურის ძაღლი! ალბათ ისიც მართლა გაგიტყდა... **(გაღის ოთახში და შემოაქვს დამტვრეული სათამაშო)** აი, ნახე! შენ მარტო სიზმარში კი არ აადგილებდი მოსართავეებს, სინამდვილეშიც მოქმედებდი, აი, აჰა, დარწმუნდი!.. ის სურათებიც შენი დახეულია... ალბათ, ჯერ ჩეტი დაახრჩე გამწარებულმა და მერე მოსპე ყველაფერი, რაც კი მას ან შენს ახალგაზრდობას მოგაგონებდა, იმიტომ რომ მთვარეული ხარ! ავადმყოფი!

ბაშკი. აღარ შემიძლია! ჩუმად! მეტი აღარ შემიძლია! გთხოვთ! გემუდარებთ! გაჩუმდით და გამიყვანეთ ჩემს ოთახში!.. მე მარტო მინდა ყოფნა! სულ, სულ მარტო...

ბჰმძი (გაყავს ბაუკი თავის ოთახში). ჰო, ახლავე! დაწყნარდი! ჩვენც აქ ვართ...

(დორე მიდის და ჩეტის ცხედარს ეფერება. ჯოჯი ჯდება ძირს ხელებში თავჩარგული. გამოდის ოთახიდან გვეძი).

— კარვით, დაწყნარდით! სულ ცოტა ხანიც და ყველაფერი მოგვარდება **(მიდის დორესთან და აყენებს. თვითონ კონცის გოგონას).**

— ჩემი ლამაზი შვილი!

(ბაუკის ოთახიდან ისმის ხმაური. ჯოჯი შევარდება შიგნით)

ჯოჯი. **(ყვირის. მორბის ოთახიდან. გადასწევს ოთახის ფარდას. მოჩანს ბაუკი დაკიდებული თოკზე. ჩამოშხრჩვალა ბაუკი ტრიალებს ჰაერში).** ღმერთო! სწორედ ისე მოხდა, როგორც ვფიქრობდი! ზუსტად გათვალეთ, ზუსტად! ადექი, ჩეტი, ყველაფერი დამთავრებულია! მორჩა კოშმარი და ტანჯვა! მოდი, მიმეხვევი, ჩემო გოგონა! შენ შეუღარებელი მკვლარი იყავი...

ჩეტი (დგება ნელ-ნელა). საოცარია! ნუთუ, ყველაფერი ისე მოხდა, როგორც დავეგეშეთ? შენ ჯადოქარი ხარ, დეიდა! **(ეხვევა ჯოჯის).**

ბჰმძი. მე ყველაზე ჭკვიანი ცოლი შეავს! რას იტყვი, ღორე?

ღორე. მარყუჟი როდის ჩამოკიდე, ჯოჯი?

ჯოჯი. როცა მოსასხამის გამოსატანად შევედი. ყველაფერი მზად მქონდა, დახეული სურათებიც, ძაღლიც იქვე გავტეხე... ყულფი იმ სიმაღლეზე იყო, რომ ხელით მიწვდომოდა. როცა ჩამოწვედა და გაყოფდა თავს, მერე მოსაფიქრებელი დროც აღარ დარჩებოდა — თოკი თვითონვე აიტაცებდა ჰაერში. მექანიზმი გვეძიმ გამოიგონა. მისი დამაგრება ბაუკისაც შეეძლო საწოლთან, ასე რომ — თვით-მკვლელობაა, ჩვენ მხოლოდ მორალურად შევამზადეთ და გავამხსენეთ... მისთვისაც ასე ჯობდა... შენ შიში გალაპარაკებს, ყმაწვილო?

ღორე. არა, არა, რას ამბობთ! ოღონდ ჩუტი იყოს ჩემთან და მე ყველაფერზე თანახმა ვარ!..

ბჰმძი. მოლით, მაშინ მოვიხსენიოთ საწყალი ბაუკი!

(ღგამს მაგიდაზე წითელ ღვინოს. ასხამს ჭიქებში. ყველა იღებს ჭიქას ხელში)

ჯოჯი. მაპატიე, დაო! მე არ მინდოდა ასეთი ბოლო!.. ყველაფერს ვაკეთებდი იმისთვის, რომ გამომესყიდა ჩემი დანაშაული შენს წინაშე, მაგრამ ვეღარ გაუძელი... ცოტათი შენც რომ შეგეწყო ხელი, იქნებ... **(სვამს ღვინოს).**

ჩმტი. არც ერთი დღე არ მახსოვს ბედნიერი!.. არ მახსოვს შენი მოფერება, შენი ღიმილი, შენი თუნდაც ერთი ტკბილი სიტყვა!.. მაგრამ, მაინც, მაპატიე, დედა და გმადლობთ, რომ გამაჩინე!..

(სვამს ღვინოს)

ღორე. მე, ქალბატონო, ხომ ვითხარით, ჩუტის გულისთვის ყველაფრისთვის მზად ვარ-მეთქი! მე ჩემი სიყვარული მაძარტლებს თქვენს წინაშე...

(სვამს ღვინოს)

ბჰმძი. ხედავ, ბაუკი, ჩემს ოჯახს? ჩვენ სულ ასეთი ბედნიერები ვიქნებოდით, შენ რომ არა! ახლა, კი ღმერთმა გაანათლოს შენი სული!

(სვამს ღვინოს. გადასცდება სასულეში და უვარდება ხველა)

ჩმტი (ზურგში ურტყავს ხელს მამას და იცინის). სწორედ ასე დამემართა, როცა „მკვლარი“ ვესვენე... ძლივს შევიკავე თავი. წარმომიდგენია, ხველა რომ ამვარდნოდა, რა დაგემართებოდათ ყველას და განსაკუთრებით დედას?

იცინის ყველა, ხელ-ნელა სიცილის ხმა მატულობს. უცბად იღება შემოსასვლელი კარი და შემოდის სავარძლით ბაუკი. ჩამომხრჩვალი ბაუკიც ისევ ქანაობს ჰაერში. ჯოჯის ჭიქა უვარდება და ტყდება).

ბაშმძი. მახსოვს, ჩემს ქორწილშიც ასევე დაგივარდა და გაგიტყდა ჭიქა, ჯოჯი! რატომ მიყურებთ? გაგიკვირდათ ჩემი დანახვა? სულელებო, აღარც კი გახსოვდათ: დღეს რომ აღდგომაა! აღ-დგო-მა!!!

(ხელ-ნელა დგება სავარძლიდან. ვაჭიანურებული მოძრაობით გამოდის წინ და ხურავს ფარდას).

დასასრული